

De financiële begroting bestaat uit de volgende onderdelen:

- 4.1 Overzicht baten en lasten 2017-2021
- 4.2 Overzicht baten en lasten per programma/thema
- 4.3 Overzicht taakvelden
- 4.4 Overzicht reserves en voorzieningen
- 4.5 Overzicht van vervangingsinvesteringen
- 4.6 Overzicht algemene dekkingsmiddelen
- 4.7 Overzicht incidentele baten en lasten
- 4.8 Overzicht EMU saldo
- 4.9 Overzicht geprognosticeerde balans

4.1 Overzicht baten en lasten 2017-2021

- = nadelig saldo; + = voordelig saldo; bedragen x € 1.000

Nr.	Programma	Rekening 2016			Begroting 2017			Begroting 2018			Meerjarenraming		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	2019	2020	2021
1	Sociaal	19.322	3.355	-15.967	19.064	2.120	-16.944	19.618	1.537	-18.081	-18.101	-18.229	-18.326
2	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	19.804	10.282	-9.522	18.550	8.709	-9.841	17.901	10.634	-7.267	-7.028	-6.739	-6.540
3	Ruimte	15.290	8.852	-6.439	11.174	6.684	-4.489	10.518	6.569	-3.949	-3.940	-3.954	-3.971
4	Bestuur, veiligheid en organisatie	8.195	643	-7.553	11.947	1.086	-10.861	11.617	926	-10.691	-10.947	-10.796	-10.818
5	Financiën	1.091	40.957	39.867	1.845	39.799	37.954	821	41.886	41.065	41.427	41.644	41.649
Geraamd totaal saldo van baten en lasten		63.702	64.089	387	62.579	58.399	-4.181	60.475	61.553	1.077	1.412	1.926	1.993
1	Sociaal	70	405	335	23	328	305	23	104	81	82	83	84
2	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	115	1.098	983	403	2.983	2.579	307	256	-51	-14	-50	-59
3	Ruimte	478	848	370	531	771	240	1.490	726	-764	-726	-703	-674
4	Bestuur, veiligheid en organisatie	1.379	2.651	1.273	371	1.802	1.431	163	639	476	496	469	512
5	Financiën	6.628	3.281	-3.347	550	175	-375	819	-	-819	-1.250	-1.725	-1.856
Beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan r		8.670	8.283	-387	1.878	6.059	4.181	2.802	1.725	-1.077	-1.412	-1.926	-1.993
Geraamd resultaat		72.372	72.372	0	64.458	64.458	-	63.278	63.278	-	-	-	-

4.2 Overzicht baten en lasten per programma/thema

Programma 1: Sociaal

- = nadelig saldo; + = voordelig saldo; bedragen x € 1.000

Thema	Rekening 2016			Begroting 2017			Begroting 2018			Meerjarenraming		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	2019	2020	2021
Cultuurvoorzieningen	1.795	746	-1.048	1.270	579	-691	1.268	586	-682	-685	-688	-647
Integraal jeugdbeleid	276	-	-276	273	-	-273	276	-	-276	-276	-276	-276
Sport-en recreatievoorzieningen	2.411	896	-1.515	2.360	921	-1.439	2.290	941	-1.349	-1.363	-1.356	-1.473
Zorg	14.840	1.713	-13.127	15.162	621	-14.541	15.784	10	-15.774	-15.777	-15.908	-15.930
Geraamd totaal saldo van baten en last	19.322	3.355	-15.967	19.064	2.120	-16.944	19.618	1.537	-18.081	-18.101	-18.229	-18.326
Verrekening met reserves	70	405	335	23	328	305	23	104	81	82	83	84
Geraamd programma resultaat	19.393	3.761	-15.632	19.087	2.449	-16.639	19.641	1.641	-18.000	-18.019	-18.146	-18.242

Programma 2: Economie, arbeidsmarkt en onderwijs

- = nadelig saldo; + = voordelig saldo; bedragen x € 1.000

Thema	Rekening 2016			Begroting 2017			Begroting 2018			Meerjarenraming		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	2019	2020	2021
Opgroeien en onderwijs	2.987	427	-2.560	2.360	334	-2.026	2.296	334	-1.963	-1.939	-1.916	-1.912
Verkeer- en vervoersbeleid	3.190	2.466	-724	1.116	688	-428	412	89	-322	-481	-500	-497
Inkomen	6.395	5.523	-872	6.552	5.593	-959	7.079	6.058	-1.021	-910	-831	-756
Werk en ondernemerschap	4.482	156	-4.326	6.028	183	-5.846	4.111	85	-4.026	-3.769	-3.568	-3.456
Expl. Bouwgronden woonwijken	2.749	1.710	-1.040	2.494	1.911	-583	4.003	4.068	65	70	76	82
Geraamd totaal saldo van baten en last	19.804	10.282	-9.522	18.550	8.709	-9.841	17.901	10.634	-7.267	-7.028	-6.739	-6.540
Verrekening met reserves	115	1.098	983	403	2.983	2.579	307	256	-51	-14	-50	-59
Geraamd programma resultaat	19.919	11.380	-8.539	18.953	11.691	-7.262	18.209	10.890	-7.318	-7.042	-6.789	-6.598

Programma 3: Ruimte

- = nadelig saldo; += voordelig saldo; bedragen x € 1.000

Thema	Rekening 2016			Begroting 2017			Begroting 2018			Meerjarenraming		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	2019	2020	2021
Woonruimte zaken	558	402	-156	188	58	-130	139	44	-95	-95	-95	-95
Afvalinzameling en verwerking	2.907	2.685	-223	2.388	2.667	279	2.425	2.692	268	263	275	266
Beheer openbare ruimte	3.031	870	-2.160	2.284	528	-1.756	2.296	514	-1.783	-1.745	-1.762	-1.779
Milieu	766	2	-764	651	-	-651	600	-	-600	-600	-600	-600
Ruimtelijke ordening	1.588	600	-988	1.074	633	-441	958	507	-451	-427	-408	-388
Wegen, bruggen en riolen	6.440	4.292	-2.148	4.589	2.799	-1.790	4.100	2.812	-1.288	-1.336	-1.364	-1.375
Geraamd totaal saldo van baten en last	15.290	8.852	-6.439	11.174	6.684	-4.489	10.518	6.569	-3.949	-3.940	-3.954	-3.971
Verrekening met reserves	478	848	370	531	771	240	1.490	726	-764	-726	-703	-674
Geraamd programma resultaat	15.768	9.700	-6.068	11.705	7.456	-4.249	12.008	7.295	-4.713	-4.666	-4.657	-4.645

Programma 4: Bestuur, veiligheid en organisatie

- = nadelig saldo; += voordelig saldo; bedragen x € 1.000

Thema	Rekening 2016			Begroting 2017			Begroting 2018			Meerjarenraming		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	2019	2020	2021
Bedrijfsvoering	1.052	-145	-1.197	676	-	-676	606	-	-606	-713	-562	-609
Begroten en verantwoord	314	-	-314	46	-	-46	47	-	-47	-47	-47	-47
Bestuur	3.454	3	-3.451	2.293	130	-2.163	2.158	-	-2.158	-2.148	-2.148	-2.148
Communicatie en voorlichting	42	-	-42	20	-	-20	20	-	-20	-20	-20	-20
Dienstverlening	1.105	633	-472	1.065	637	-428	1.084	637	-447	-447	-447	-447
Fysieke veiligheid	1.590	145	-1.445	1.413	146	-1.267	1.319	16	-1.303	-1.367	-1.367	-1.367
Sociale cohesie	638	6	-632	385	-	-385	414	-	-414	-394	-404	-389
Overhead *)	-	-	-	6.049	173	-5.875	5.969	273	-5.695	-5.811	-5.802	-5.791
Geraamd totaal saldo van baten en last	8.195	643	-7.553	11.947	1.086	-10.861	11.617	926	-10.691	-10.947	-10.796	-10.818
Verrekening met reserves	1.379	2.651	1.273	371	1.802	1.431	163	639	476	496	469	512
Geraamd programma resultaat	9.574	3.294	-6.280	12.318	2.888	-9.430	11.780	1.566	-10.215	-10.450	-10.327	-10.307

*) Opmerking: ingaande 2017 wordt Overhead cf BBV voorschrift apart opgenomen in de begroting. Vergelijkende cijfers 2016 ontbreken.

Programma 5: Financiën

- = nadelig saldo; += voordelig saldo; bedragen x € 1.000

Thema	Rekening 2016			Begroting 2017			Begroting 2018			Meerjarenraming		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	2019	2020	2021
Algemene heffingen	1.091	40.957	39.867	1.845	39.799	37.954	821	41.886	41.065	41.427	41.644	41.649
Geraamd totaal saldo van baten en last	1.091	40.957	39.867	1.845	39.799	37.954	821	41.886	41.065	41.427	41.644	41.649
Verrekening met reserves	6.628	3.281	-3.347	550	175	-375	819	-	-819	-1.250	-1.725	-1.856
Geraamd programma resultaat	7.719	44.238	36.520	2.395	39.974	37.579	1.641	41.886	40.246	40.177	39.919	39.792

4.3 Overzicht taakvelden

4.3.1. Inleiding

In deze paragraaf zijn de taakvelden opgenomen zoals voorgeschreven in de herziening van het BBV. Een taakveld is een eenheid waarin de programma's worden onderverdeeld en hebben betrekking op uiteenlopende taken en daaraan gerelateerde activiteiten waar baten en lasten mee gemoeid zijn. Deze taakvelden worden per ministeriële regeling vastgesteld. Het college heeft de vrijheid om de taakvelden in te delen en te ordenen naar de programma's van de raad.

Met ingang van de begroting 2017 zijn gemeenten verplicht om de begroting ook op basis van verplichte taakvelden te presenteren. Op basis van deze taakvelden kunnen gemeenten hun begrotingscijfers vergelijken met andere gemeenten.

In totaal zijn er 8 hoofdtaakvelden nl:

- 0. Bestuur en Ondersteuning
- 1. Veiligheid
- 2. Verkeer, vervoer en waterstaat
- 3. Economie
- 4. Onderwijs
- 5. Sport, cultuur en recreatie
- 6. Sociaal Domein
- 7. Volksgezondheid en milieu
- 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

4.3.2. Beschrijving taakvelden

Per hoofdtaakveld wordt hieronder een beknopte beschrijving gegeven van de taken en de daaraan gerelateerde activiteiten. De hoofdtaakvelden bestaan uit diverse subtaakvelden.

0. Bestuur en Ondersteuning

Tot dit taakveld behoren de volgende activiteiten:

- bestuur
- burgerzaken
- beheer gebouwen
- overhead
- treasury
- algemene uitkering en lokale belastingen (inclusief vennootschapsbelasting)

1. Veiligheid

Dit taakveld bevat alle lasten en baten met betrekking tot crisisbeheersing, brandweer, openbare orden en veiligheid

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Tot dit taakveld behoren de volgende activiteiten:

- verkeer en vervoer (o.a. verkeersbeleid, verkeersmaatregelen, verlichting wegen, straatreiniging enz.)
- parkeren (o.a. parkeerbeleid, parkeermeters, fietsenstalling enz.)
- havens (zowel recreatieve als economische havens en waterwegen)
- openbaar vervoer

3. Economie

Dit taakveld bevat de volgende activiteiten:

- economische ontwikkelingen (o.a. samenwerking met het bedrijfsleven enz.)
- bedrijfsinfrastructuur (o.a. ontwikkeling bedrijfslocaties, investeringen in winkelgebieden enz.)
- bedrijfsloket en bedrijfsregelingen
- economische promotie (o.a. kermispromotie toerisme, beurzen, jaarmarkten, forensen- en toeristenbelastingen enz.)

4. Onderwijs

Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken met betrekking tot lokaal onderwijsbeleid en leerlingvoorzieningen. Bijvoorbeeld: openbaar basisonderwijs, onderwijshuisvesting, achterstandenbeleid, leerlingenvervoer enz.

5. Sport, cultuur en recreatie

Dit taakveld bevat de volgende activiteiten:

- professionele en amateursport
- sportaccommodaties
- bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel
- musea
- cultureel erfgoed (o.a. historische gebouwen, beschermde stads- en dorpsgezichten enz.)
- media (o.a. bibliotheek, lokale omroep enz.)
- openbaar groen en recreatie (o.a. speel- en recreatievoorzieningen, natuurgebieden enz.)

6. Sociaal Domein

Tot dit taakveld behoren alle activiteiten met betrekking tot:

- samenkracht en burgerparticipatie (o.a. sociaal cultureel werk, buurt- en clubhuizen, kinderopvang enz.)
- wijkteams en inkomensregelingen (o.a. inkomens- en bijstandsvoorzieningen)
- arbeidsparticipatie (o.a. inburgering, re-integratie enz.)
- maatwerkvoorzieningen (WMO)
- maatwerkdienstverlening en geëscaleerde zorg voor ouderen en jongeren

7. Volksgezondheid en milieu

Dit taakveld bevat de volgende activiteiten:

- volksgezondheid
- riolering
- afval
- milieubeheer
- begraafplaatsen en crematoria

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Tot dit taakveld behoren taken op grond van de wet Ruimtelijke Ordening, grondexploitatie (geen bedrijventerreinen en alle activiteiten met betrekking tot wonen en bouwen.

4.3.3. Baten en lasten per taakveld

bedragen x € 1.000

Hoofdtakveld	Taakvel	Omschrijving taakveld	Lasten	Baten	Saldo
0 - Bestuur en Ondersteuning	0.1	Bestuur	2.188		-2.188
	0.2	Burgerzaken	1.084	637	-447
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	26	16	-10
			228	117	-111
	0.4	Overhead	5.969	273	-5.695
	0.5	Treasury	-		-
			-103	690	793
	0.61	OZB woningen	37	1.972	1.935
	0.62	OZB niet-woningen	148	1.732	1.585
	0.64	Belastingen overig		43	43
			15	872	857
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	129	36.621	36.492
0.8	Overige baten en lasten	606		-606	
		594	-	-594	
0.10	Mutaties reserves	23	104	81	
		307	256	-51	
		1.490	726	-764	
		163	639	476	
		138		-138	
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	682		-682	
Totaal 0 - Bestuur en Ondersteuning			13.722	44.698	30.976
1 - Veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.319	16	-1.303
	1.2	Openbare orde en veiligheid		5	5
			414		-414
Totaal 1 - Veiligheid			1.734	21	-1.712
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1	Verkeer en vervoer	281	10	-271
			1.767	166	-1.601
	2.4	Economische havens en waterwegen	61	79	19
	2.5	Openbaar vervoer	70		-70
Totaal 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat			2.179	256	-1.923
3 - Economie	3.1	Economische ontwikkeling	495		-495
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.612	3.649	37
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	29	15	-13
Totaal 3 - Economie			4.135	3.664	-471
4 - Onderwijs	4.1	Openbaar basisonderwijs	181	34	-147
	4.2	Onderwijshuisvesting	989		-989
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	964	300	-664
Totaal 4 - Onderwijs			2.134	334	-1.800
5 - Sport, cultuur en recreatie	5.1	Sportbeleid en activering	270		-270
	5.2	Sportaccommodaties	1.735	941	-794
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	168	48	-119
			20		-20
	5.4	Musea	25		-25
	5.5	Cultureel erfgoed	17		-17
	5.6	Media	482	39	-443
			17		-17
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	789	360	-429
		2.000	75	-1.925	
Totaal 5 - Sport, cultuur en recreatie			5.522	1.463	-4.059
6 - Sociaal Domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.371	133	-2.238
			165		-165
	6.2	Wijkteams	2.507		-2.507
	6.3	Inkomensregelingen	1.761		-1.761
			7.079	6.058	-1.021
			137		-137
			3		-3
	6.4	Begeleide participatie	2.902		-2.902
	6.5	Arbeidsparticipatie	679		-679
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	222		-222
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	4.577	0	-4.577
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2.999		-2.999
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	75		-75	
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.358		-1.358	
Totaal 6 - Sociaal Domein			26.836	6.191	-20.645
7 - Volksgezondheid en milieu	7.1	Volksgezondheid	253		-253
			-1		1
	7.2	Riolering	2.290	2.646	355
	7.3	Afval	2.330	2.692	363
	7.4	Milieubeheer	600		-600
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	297	438	141
Totaal 7 - Volksgezondheid en milieu			5.769	5.776	8
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	8.1	Ruimtelijke ordening	498	10	-488
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	11	11	-
	8.3	Wonen en bouwen	155	361	206
			582	492	-90
Totaal 8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			1.247	875	-372
Totaal			63.278	63.278	-

4.4 Overzicht reserves en voorzieningen

In deze paragraaf is een specificatie opgenomen van alle reserves en voorzieningen per 1 januari 2018 en vervolgens de verwachte ontwikkeling tot en met 2021. Met de mutaties in de jaren is in het programmadeel van de begroting rekening gehouden.

Overzicht ontwikkeling reserves

Bedragen x € 1.000

Reserves	Boekwaarde 01-01-2018	Boekwaarde 01-01-2019	Boekwaarde 01-01-2020	Boekwaarde 01-01-2021
Algemene reserve	4.548	5.230	6.336	7.916
Reserve afwikkeling verplichtingen AR	107	107	107	107
Algemene Risicoreserve	2.104	2.104	2.104	2.104
Reserve sociaal domein	490	430	430	430
Reserve kapitaallasten verenigingsverz.geb.	2.263	2.213	2.162	2.111
Reserve kapitaallasten investeringen	4.830	4.904	4.682	4.758
Reserve kapitaallasten nieuw gemeentekantoor	6.187	6.083	5.979	5.873
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf	1.843	1.773	1.701	1.626
Reserve kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut	917	1.590	2.128	2.660
Reserve vervanging materieel PR	244	354	534	461
Reserve vervanging containers	268	241	214	187
Reserve frictiebudget reorganisatie/organisatieontwikkeling	150	150	150	150
Reserve egalisatie tarieven afvalstoffenheffing	605	505	405	305
Reserve infra	349	557	770	990
Reserve onderhoud begraafplaats	895	687	687	687
Reserve kleinschalige herontwikkeling	262	212	162	112
Totaal reserves	26.062	27.140	28.551	30.477

Overzicht ontwikkeling voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Boekwaarde 01-01-2018	Boekwaarde 01-01-2019	Boekwaarde 01-01-2020	Boekwaarde 01-01-2021
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:				
Voorziening spaarverlof ambtenaren	53	53	53	53
Voorziening wachtgeld personeel	290	290	290	290
Voorziening pensioen voormalige wethouders	647	586	525	464
Voorziening combinatiefuncties	137	118	99	79
Voorziening liquidatie LDKS	51	51	51	51
Voorziening verlies exploitatie Rivierdijk	35	35	35	35
Voorziening Baanhoek-west	189	189	189	189
Voorziening garantstellingen bedrijvent centrum	141	141	141	141
Voorziening vakantiegeld personeel	0	0	0	0
Voorziening huisvesting onderwijs	125	125	125	125
Totaal vrz voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.668	1.588	1.508	1.427
Onderhoudsegalisatievoorzieningen:				
Voorziening buitengewoon onderhoud gebouwen GB	0	21	-34	-57
Voorziening onderhoud woningen/woonwagens	69	71	74	70
Voorziening onderhoud haven	71	77	79	15
Voorziening onderhoud wegen	1.095	574	323	509
Voorziening onderhoud ponton waterbus	74	78	81	85
Voorziening onderhoud bruggen	97	106	169	-6
Voorziening onderhoud openbare verlichting	143	147	101	106
Totaal vrz onderhoudsegalisatievoorzieningen	1.549	1.074	793	722
Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangings- investeringen waarvoor een heffing wordt geheven:				
Voorziening onderh/egal.prod.riolering	2.892	3.586	4.804	4.902
Totaal vrz toekomstige vervangingsinvesteringen	2.892	3.586	4.804	4.902
Totaal voorzieningen	6.109	6.248	7.105	7.051

Overzicht mutaties reserves per programma

	2018		2019		2020		2021	
	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking
Programma 1 Sociaal								
Reserve kapitaallasten verenigingsverz gebouw	22.634	72.905	22.131	72.905	21.623	72.905	21.111	72.905
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut		30.790		31.220		31.675		32.157
Totaal programma 1	22.634	103.695	22.131	104.125	21.623	104.580	21.111	105.062
Programma 2 Economie, arbeidsmarkt en onderwijs								
Reserve infra	207.386		213.608		220.016		226.617	
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut		43.092		43.750		44.435		45.150
Reserve kleinschalige herontwikkeling		50.000		50.000		50.000		50.000
Reserve sociaal domein		60.000						
Reserve kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut	100.000	103.020	150.000	256.172	200.000	275.092	200.000	272.837
Totaal programma 2	307.386	256.112	363.608	349.922	420.016	369.527	426.617	367.987
Programma 3 Ruimte								
Reserve vervanging containers	108.105	135.000	108.105	135.000	108.105	135.000	108.105	135.000
Reserve kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut	751.165	84.356	751.165	123.144	751.165	165.708	751.165	185.047
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	342.878	133.216	135.000	145.941	135.000	126.310	135.000	134.995
Reserve onderhoud begraafplaats		207.878						
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf		51.054		51.697		52.362		53.049
Reserve egalisatie tarieven afvalstoffenheffing		100.000		100.000		100.000		100.000
Reserve vervanging materieel PR	288.000	14.500	288.000		288.000		288.000	
Totaal programma 3	1.490.148	726.004	1.282.270	555.782	1.282.270	579.380	1.282.270	608.091
Programma 4 Bestuur, veiligheid en organisatie								
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	163.000	273.142	108.000	292.597	361.000	264.973	50.000	306.846
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf		37.820		38.363		38.922		39.497
Reserve kapitaallasten huisvesting gemeentekantoor		165.383		165.383		165.383		165.383
Reserve vervanging materieel PR		163.000		108.000		361.000		50.000
Totaal programma 4	163.000	639.345	108.000	604.343	361.000	830.278	50.000	561.726
Programma 5 Financien								
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	48.298		49.037		46.822		47.577	
Reserve kapitaallasten huisvesting gemeentekantoor	61.870		60.835		59.789		58.733	
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf	18.433		17.728		17.005		16.262	
Reserve kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut	9.171		15.900		21.278		26.594	
Algemene reserve (Begrotingssaldo)	681.539		1.106.500		1.579.692		1.707.145	
Totaal programma 5	819.311		1.250.000		1.724.586		1.856.311	
Generaal totaal	2.802.479	1.725.156	3.026.009	1.614.172	3.809.495	1.883.765	3.636.309	1.642.866

Overzicht structurele vermeerderingen en verminderingen reserves

	2018		2019		2020		2021	
	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking
Reserve kapitaallasten verenigingsverz gebouw	22.634	72.905	22.131	72.905	21.623	72.905	21.111	72.905
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	346.298	480.240	292.037	513.508	542.822	467.393	232.577	519.148
Reserve kapitaallasten huisvesting gemeentekantoor	61.870	165.383	60.835	165.383	59.789	165.383	58.733	165.383
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf	18.433	88.874	17.728	90.060	17.005	91.284	16.262	92.546
Reserve kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut	860.336	187.376	917.065	379.316	972.443	440.800	977.759	457.884
Reserve vervanging materieel PR	288.000	177.500	288.000	108.000	288.000	361.000	288.000	50.000
Reserve vervanging containers	108.105	135.000	108.105	135.000	108.105	135.000	108.105	135.000
Reserve egalisatie tarieven afvalstoffenheffing		100.000		100.000		100.000		100.000
Reserve infra	207.386		213.608		220.016		226.617	
Reserve kleinschalige herontwikkeling		50.000		50.000		50.000		50.000
Totaal	1.913.062	1.457.278	1.919.509	1.614.172	2.229.803	1.883.765	1.929.164	1.642.866

4.5 Overzicht meerjareninvesteringsprogramma 2018-2021

In deze paragraaf is het meerjareninvesteringsprogramma (MIP) 2018-2021 opgenomen. Bij de Kadernota heeft de raad het MIP 2018-2021 voor kennisgeving aangenomen en is akkoord gegaan met de verwerking daarvan in de begroting 2018-2021. De kredieten van de jaarschijf 2018 worden bij vaststelling van de begroting 2018 beschikbaar gesteld.

Omschrijving	Investeringsbedrag			
	2018	2019	2020	2021
Programma sociaal				
Bronbad De Lockhorst - Vervanging (renovatie) daken	172.750			
Bronbad De Lockhorst - Vervanging koudeopwekking zalencentrum	67.000			
Bronbad De Lockhorst - Vervanging sanitair, boilers etc. zalencentrum	75.200			
Bronbad De Lockhorst - Vervangen verlichting	12.650			
Bronbad De Lockhorst - Vervangen lichtstraat		189.338		
Bronbad De Lockhorst - Coating buitenzwembaden in beton		35.950		
Bronbad De Lockhorst - Vervanging vloer		68.750		
Bronbad De Lockhorst - Vervanging installaties (divers)		19.500	179.825	10.540
Bronbad De Lockhorst - Vervanging installatie t.b.v. luchtbehandeling			156.750	
Bronbad De lockhorst - Renovatie plafonds			133.260	
De Stoep - Renovatie gevels			120.000	
De Stoep - Vervanging luchtbehandelingsinstallatie			16.265	
De Stoep - Vervanging liftinstallatie			40.000	
De Valk - Vervanging warmwaterinstallatie en sanitair (tapwater)		26.940		
De Valk - Vervanging installatie t.b.v. warmteopwekking				10.500
Totaal programma sociaal	327.600	340.478	646.100	21.040
Programma economie, arbeidsmarkt en onderwijs				
Verkeersregelautomaat t.b.v. VOP aan de Deltalaan	70.000			
Aanpassen aansluitingen Parallelweg op Nijverwaard	1.500.000			
Aanpassen kruising Thorbeckelaan-Rivierdijk (VBP)	200.000			
Aanleg rotonde Thorbeckelaan-Vogelenzang (VBP)	450.000			
Aanleg rotonde Thorbeckelaan-Simon Stevinstraat (VBP)	900.000			
Aanpassen weg t.b.v. herinrichting Molendijk (Dijkvisie 2017-2027)	136.000			
Aanpassen/asfalteren van het kruispunt Parallelweg/op- en afrit A15 noord		100.000		
Reconstructie kruispunt Parallelweg/op- en afrit A15 noord		250.000		
Totaal programma economie, arbeidsmarkt en onderwijs	3.256.000	350.000	0	0
Programma ruimte				
Speelvoorzieningen - Aanpak speelplaatsen	200.000	200.000	175.000	
Vervanging huisvuilcontainers	30.000	30.000	30.000	30.000
Vervanging ondergrondse afvalcontainers	105.000	105.000	105.000	105.000
Vervanging lichtmasten	12.400	38.300	24.000	40.300
Vervanging lichtmastarmaturen	248.000	98.500	50.000	36.200
Rioleringsplan - Investering vervanging riolering	825.000	300.000	1.420.000	1.627.000
Ruimen en herinrichten van een veld huurgraven	207.878			
Vervangen asfalttoplaag en tussenlagen Baanhoek-oost	261.000			
Aanschaf lichtmasten t.b.v. herinrichting Molendijk (Dijkvisie 2017-2027)	78.000			
Straatmeubilair en groen t.b.v. herinrichting Molendijk (Dijkvisie 2017-2027)	5.000			
Straatmeubilair en groen t.b.v. herinrichting Rivierdijk (Dijkvisie 2017-2027)		45.000		
Aanschaf lichtmasten t.b.v. herinrichting Rivierdijk (Dijkvisie 2017-2027)		268.750		
Vervanging fundering en asfalt Parallelweg (extra deel)		300.000		
Straatmeubilair en groen t.b.v. herinrichting Baanhoek (Dijkvisie 2017-2027)			90.000	
Aanschaf lichtmasten t.b.v. herinrichting Baanhoek (Dijkvisie 2017-2027)			206.125	
Totaal programma ruimte	1.972.278	1.385.550	2.100.125	1.838.500

Omschrijving	Investeringsbedrag			
	2018	2019	2020	2021
Programma bestuur, veiligheid en organisatie				
Gemeentekantoor - Vervanging installaties klimaatbeheersing	68.000			
Haakarmwagen	130.000			
Kipwagen 2 (Minidumper, type 7 ton)	7.500			
Opbouwset: borstels t.b.v. voertuig voor thermische onkruidbestrijding	15.000			
Bordenwagen (tractie t.b.v. plantsoenen)	18.000			
Graflift	7.000			
Gemeentekantoor - Vervanging installaties i.v.m. klimaatbeheersing		167.140		
Wagen bode Renault (38-NH-GT)		24.000		
Transporter PL Toyota (8-VDH-30)		42.000		
Transporter PL Toyota (21-VXV-8)		42.000		
Gemeentekantoor - Vervanging installaties i.v.m. klimaatbeheersing			39.280	
Veegwagen Mitsubishi (9-VDT-90)			40.000	
Bedrijfswagen WW Mercedes (42-VXK-7)			78.000	
Bedrijfswagen WW Mercedes (44-VXK-7)			78.000	
Trekker 1 John Deere 5720			50.000	
Trekker 2 John Deere 5620			50.000	
Grafdelfmachine			65.000	
Gemeentekantoor - Vervanging installaties i.v.m. klimaatbeheersing				24.900
Gemeentekantoor - Vervanging installatie t.b.v. (brand) beveiliging				121.192
Bedrijfswagen Skoda (16-PSF-6)				25.000
Bedrijfswagen Skoda (17-PSF-6)				25.000
Totaal programma bestuur, veiligheid en organisatie	245.500	275.140	400.280	196.092
Totaal investeringen	5.801.378	2.351.168	3.146.505	2.055.632

4.6 Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

bedragen x € 1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenraming		
				2019	2020	2021
Treasury	1.524	774	793	868	906	913
OZB woningen	2.883	1.944	1.935	1.935	1.935	1.935
OZB niet-woningen	590	1.708	1.585	1.585	1.585	1.585
Belastingen overig	460	699	900	900	900	900
Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	34.975	34.296	36.492	36.776	36.969	36.966
Totaal	40.432	39.422	41.704	42.064	42.294	42.298

bedragen x € 1.000

Post onvoorzien	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenraming		
				2019	2020	2021
Post onvoorzien	-	-36	-61	-61	-61	-61
Totaal	-	-36	-61	-61	-61	-61

4.7 Overzicht incidentele baten en lasten

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de in de begroting 2018 opgenomen incidentele baten en lasten.

Bedragen x € 1.000

	2018		2019		2020		2021	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Prog. 2 Kosten gebruik 2 lokalen Henri Dunant	17							
Prog. 2 Onderzoek participatieplekken	99							
Prog. 3 Invoering omgevingswet	51		30		20			
Prog. 4 Formatie uitbreiding college	5							
Prog. 4 Wachtgeld voormalige wethouder	5							
Prog. 4 Integraal veiligheidsbeleid	31		5		15			
	208	-	35	-	35	-	-	-

4.8 Overzicht EMU-saldo

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c) (A)	387	-51	1.077	1.412	1.926	1.993
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie (B)	2.784	1.862	2.073	2.323	2.350	2.538
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie (C)	3.819	2.861	2.146	2.146	2.146	2.146
Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd (D)	4.983	3.056	5.871	2.435	3.231	2.140
Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan) (E)	735	651	3.682	3.569	333	-1.056
Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord (F)	-	-	-	-	-	-
Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen (G)	1.129	2.315	1.118	924	715	357
Berekend EMU-saldo (A+B+C+F-D-E-G)	143	-1.350	-5.375	-1.047	2.143	5.236

4.9 Overzicht geprognosticeerde balans

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 31-12-16	Begroting 31-12-17	Begroting 31-12-18	Begroting 31-12-19	Begroting 31-12-20	Begroting 31-12-21
Activa						
Vaste activa:						
Immateriële & Materiële vaste activa	56.916	59.115	60.309	64.107	64.219	65.100
- Afschrijvingen	-2.784	-1.862	-2.073	-2.323	-2.350	-2.538
- Investerings	4.983	3.056	5.871	2.435	3.231	2.140
Financiële vaste activa	3.259	3.254	3.249	3.244	3.240	3.236
Totaal Vaste activa	62.374	63.563	67.356	67.463	68.340	67.938
Vlottende activa:						
- Bouwgronden in exploitatie	815	2.079	5.361	2.569	-689	-1.236
- Vorderingen	6.031	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
- Liquide middelen	63	60	60	60	60	60
- Overige vlottende activa	3.146	3.100	3.100	3.100	3.100	3.100
Totaal Vlottende activa	10.055	11.239	14.521	11.729	8.471	7.924
Totale activa	72.429	74.802	81.877	79.192	76.811	75.862
Passiva						
Vaste passiva:						
Eigen vermogen:						
Reserves	28.290	25.819	26.458	27.351	28.710	30.483
- Resultaat	1.152	243	588	1.013	1.487	1.614
Voorzieningen	7.505	6.109	6.247	7.104	7.050	7.148
Langlopende leningen (bestaande portefeuille)	24.320	22.680	21.040	19.400	17.760	16.120
Nog aan te trekken langlopende leningen	0	6.851	14.444	11.224	8.704	7.397
Totaal vaste passiva	61.267	61.702	68.777	66.092	63.711	62.762
Vlottende passiva:						
Kortlopende leningen	2.875	4.800	4.800	4.800	4.800	4.800
Overige kortlopende schulden	3.023	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Overige vlottende passiva	5.264	5.300	5.300	5.300	5.300	5.300
Totaal vlottende passiva	11.162	13.100	13.100	13.100	13.100	13.100
Totaal passiva	72.429	74.802	81.877	79.192	76.811	75.862

* Het resultaat wordt geacht in het geheel te worden toegevoegd aan de algemene reserve. De reserves wijken daarmee af van het overzicht reserves.